

DOI: 10.15276/EJ.02.2026.7

DOI: 10.5281/zenodo.20680033

UDC: 336.1:338.432:061.1ЄС

JEL: Q14, G32, H81, O16

Received: 2026-03-01, Revised: 2026-04-07, Accepted: 2026-04-27, Published: 2026-05-13

КОНЦЕПТУАЛЬНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ ФІНАНСОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ АГРОСЕКТОРУ НА ЗАСАДАХ РЕЗИЛЬЄНТНОСТІ ТА ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ

CONCEPTUAL FOUNDATIONS FOR SHAPING THE AGRICULTURAL SECTOR'S FINANCIAL SUPPORT SYSTEM BASED ON RESILIENCE AND EUROPEAN INTEGRATION

Oleksandr O. Zaiets

National Scientific Centre "Institute of Agrarian Economics", Kyiv, Ukraine

JS "Tascombank", Kyiv, Ukraine

ORCID: 0009-0004-7167-208X

Email: Ool.zaiets@gmail.com

Засєць О.О. Концептуальні засади формування системи фінансового забезпечення агросектору на засадах резильєнтності та євроінтеграції. Науково-методична стаття.

У статті обґрунтовано концептуальні засади формування системи фінансового забезпечення агросектору на засадах резильєнтності. Пропонується перехід від класичної стійкості до адаптивної моделі, що базується на циклі «абсорбція – адаптація – трансформація». Визначено роль державного пільгового кредитування, міжнародних інвестицій та страхування воєнних ризиків у відновленні капіталізації галузі. Особливу увагу приділено цифровізації менеджменту та відповідності стандартам «European Green Deal» як ключовим факторам євроінтеграції. Запропоновано модель фінансової резильєнтності, що забезпечує довгострокову конкурентоспроможність агропідприємств у повоєнний період.

Ключові слова: агросектор, євроінтеграція, капіталізація, концептуальні засади, повоєнне відновлення, резильєнтність, фінансове забезпечення, цифровізація

Zaiets O.O. Conceptual Foundations for Shaping the Agricultural Sector's Financial Support System Based on Resilience and European Integration. Scientific and methodical article.

The article substantiates the conceptual foundations for shaping the agricultural sector's financial support system based on resilience. A transition from classical stability to an adaptive model based on the "absorption–adaptation–transformation" cycle is proposed. The study identifies the role of state preferential lending, international investments, and war risk insurance in restoring the industry's capitalization. Particular attention is paid to management digitalization and compliance with European Green Deal standards as key factors for European integration. A financial resilience model is proposed to ensure the long-term competitiveness of agricultural enterprises in the post-war period.

Keywords: agricultural sector, capitalization, conceptual foundations, digitalization, European integration, financial support, post-war recovery, resilience

Нинішній етап функціонування агропродовольчої сфери України характеризується високим ступенем системної невизначеності, спричиненої повномасштабною воєнною агресією. Це зумовило виникнення системної дестабілізації фінансово-економічних процесів, що проявляється у фізичній деструкції виробничих потужностей, блокуванні логістичних коридорів та суттєвому знеціненні активів. За таких обставин класична наукова парадигма «фінансової стійкості», яка тривалий час спиралася на принципи підтримання статичної рівноваги та оптимізації структури капіталу в умовах відносно прогнозованих ризиків, втрачає свою методологічну вичерпність та практичну дієвість.

Критичним викликом для суб'єктів аграрного господарювання стало поєднання галузевої специфіки (сезонності виробництва та біотрансформації активів) із воєнними чинниками, що призвело до розривів циклів відтворення капіталу та формування стійкої нестачі ліквідності. Мінування великих площ сільськогосподарських угідь де-факто вивело землю як ключовий засіб виробництва з активного економічного обігу, обмеживши її функцію як високонадійної застави. У підсумку класичні ринкові механізми фінансування виявилися нездатними самостійно нівелювати надвисокі ризики, що призвело до посилення залежності сектору від державних компенсаційних програм та точкової міжнародної допомоги.

Водночас стратегічний вектор на повоєнну відбудову за концепцією "Build Back Better" та інтеграція України в єдиний економічний простір ЄС вимагають перегляду структури фінансового забезпечення агробізнесу. З огляду зазначеного, виникає нагальна необхідність переходу від моделі «пасивного виживання» до стратегії «адаптивного розвитку», що відповідає принципам "European Green Deal" та стандартам ESG. Вказане актуалізує потребу в обґрунтуванні концептуальних засад фінансової резильєнтності – динамічної здатності агропідприємств абсорбувати екстремальні шоки, а також здійснювати регенеративне відновлення та якісну трансформацію фінансової моделі в умовах системної невизначеності.

Аналіз останніх публікацій по проблемі

Проблематика фінансової стійкості та стратегічного управління капіталом підприємств є об'єктом постійної уваги представників різних економічних шкіл. Провідні теоретико-методологічні засади формування фінансових ресурсів та оптимізації їхньої структури закладені у працях таких відомих вчених, як Т.В. Сак та А.М. Поддєрьогін [1, 2]. Їхні дослідження дозволяють розкрити сутність фінансового забезпечення як комплексної системи, що інтегрує джерела формування капіталу та механізми його ефективного використання. Питання методологічного інструментарію оцінки фінансового стану, а також розробки моделей прогнозування фінансової кризи та антикризового управління ґрунтовно висвітлені у наукових доробках О. Терещенка, С.Б. Довбні та Т.М. Разганяєвої [3, 4]. Авторами запропоновано комплексні підходи до фінансового моніторингу, що дозволяють ідентифікувати загрози платоспроможності суб'єктів господарювання в умовах волатильного середовища. Особливості функціонування аграрних підприємств та специфіка відтворення їхнього ресурсного потенціалу з урахуванням галузевих детермінант (сезонності, біологічних чинників) досліджуються у працях В. Г. Андрійчука та Я. Ю. Дем'яна [5, 6]. У свою чергу, інституційні аспекти розвитку агропродовольчої сфери та трансформації аграрних відносин представлені у дослідженнях М.Й. Маліка та інших фахівців [7], які акцентують увагу на соціально-економічних викликах розвитку сільськогосподарського виробництва. Міжнародна практика управління фінансовими ризиками та оцінки кредитоспроможності базується на класичних моделях Е. Альтмана, Дж. К. Ван Хорна та Дж. М. Вахович, (Altman, 1968; Horne & Wachowicz, 2008) [8, 9], чий підходи до аналізу ліквідності та ризику є назрілими для адаптації у вітчизняних реаліях. Питання стратегічного управління розвитком підприємств та впровадження інноваційних інструментів фінансового менеджменту в умовах невизначеності знаходять своє відображення у працях О.В. Олійника та Є.І. Масленнікова [10, 11]. Попри значну кількість публікацій, потребує додаткового дослідження трансформація поняття «фінансова стійкість» у категорію «резильєнтність» у контексті подолання наслідків воєнних ризиків. Зокрема, залишаються дискусійними питання інтеграції механізмів "Green Recovery" та євроінтеграційних стандартів у єдину систему фінансового забезпечення агросектору, що й зумовлює актуальність та напрям даного дослідження.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми

Попри наявність ґрунтовних напрацювань у сфері управління фінансовою стійкістю агропідприємств, більшість існуючих методик спираються на аналіз статичних показників, які не повною мірою враховують динамічну природу воєнних викликів. Зокрема, у вітчизняній науковій думці залишається недостатньо дослідженим механізм модифікації класичної стійкості у категорію «фінансової резильєнтності» в умовах системної дестабілізації, спричиненої воєнними діями.

Потребує глибшого наукового осмислення питання інтеграції галузевих детермінант – біотрансформації активів та специфіки земельного капіталу – у багаторівневий цикл «абсорбція – адаптація – трансформація». Окремого вивчення вимагає роль інноваційних інструментів, таких як цифрові аграрні розписки та страхування воєнних ризиків, як базових елементів структури повоєнного відновлення. Також залишається відкритим питання синхронізації фінансових стратегій агробізнесу з вимогами "European Green Deal" та стандартами ESG, що є критично важливим для забезпечення інвестиційної привабливості галузі в процесі євроінтеграції.

Формулювання цілей дослідження (постановка завдання)

Метою статті є обґрунтування концептуальних засад формування системи фінансового забезпечення агросектору на принципах резильєнтності та розробка моделі адаптивного розвитку підприємств в умовах повоєнного відновлення та євроінтеграції.

Матеріали та методи

Методологічним базисом статті є поєднання загальнонаукових та спеціальних методів пізнання фінансово-економічних процесів. Зокрема системний підхід було використано для формування цілісної архітектури фінансового забезпечення агросектору як системи, що інтегрує внутрішні резерви та зовнішні інвестиційні ресурси. Метод концептуального моделювання – при розробці авторської моделі фінансової резильєнтності на основі циклу «абсорбція – адаптація – трансформація». Метод порівняльного аналізу – для зіставлення довоєнної (традиційної) та повоєнної (резильєнтної) моделей фінансування, а також для оцінки інструментів державної підтримки та міжнародних інвестицій. Метод абстрактно-логічного узагальнення дав змогу переосмислити дефініцію «фінансова стійкість» та обґрунтувати її модифікацію в категорію «фінансова резильєнтність» в умовах системної невизначеності. Графічний метод став у нагоді для візуалізації ієрархічних зв'язків між інституційним базисом та стратегічними цілями екологічної перебудови підприємства. Теоретичне підґрунтя сформовано на синтезі провідних праць вітчизняних та зарубіжних учених у сфері управління капіталом, сталого розвитку агропродовольчої сфери та аналітичних розробок міжнародних інституцій, зокрема звітів Світового банку, ЄБРР та стандартів European Green Deal, для визначення стратегічних пріоритетів повоєнного відновлення агросектору.

Виклад основних результатів та їх обґрунтування

Аграрне виробництво функціонує в умовах унікального поєднання природно-кліматичних та біологічних чинників, що змінюють структуру капіталу та динаміку грошових потоків. Ключовим детер-

мінантом, що визначає механізм фінансового забезпечення, виступає виражена сезонність виробництва. Тривалий період від підготовки ґрунту до реалізації врожаю формує об'єктивну потребу у значних обсягах зовнішнього капіталу саме в пікові періоди. Логічно припустити, що за таких умов фінансова стійкість залежить не стільки від обсягу прибутку, скільки від успіху механізмів синхронізації грошових надходжень із технологічними циклами.

Вагоме місце у системі забезпечення фінансової міцності посідають біологічні активи. На відміну від класичних основних засобів, вони визначаються здатністю до біотрансформації – росту, дегенерації та відтворення. Здатність активів до самовідтворення доцільно вважати внутрішнім резервом стійкості, який дає змогу відновлювати виробничий потенціал навіть за умов обмеженого доступу до кредитних ресурсів. До того ж волатильність вартості біологічних активів через хвороби чи погодні аномалії вимагає формування цільових фінансових резервів. У контексті повоєнного розвитку ці риси набувають виняткового значення. Руйнування логістики та замінованість територій накладаються на природну сезонність, створюючи екстремальні ситуації. Це ситуація, коли звичайні сезонні ризики посилюються ризиками фізичної втрати активів. За таких обставин, на наш погляд, фінансова стійкість має трансформуватися у модель адаптивного планування, де пріоритетом є не тільки ліквідність, а й спроможність капіталу до швидкої регенерації.

Крім того, важливим аспектом виступає роль земельних ресурсів. Земля в агросекторі виконує подвійну функцію: вона є ключовим засобом виробництва та найстабільнішим активом у структурі балансу. Розвиток ринку землі, попри воєнні виклики, закладає підґрунтя для перетворення землі на високоліквідну заставу, що дозволяє аграріям залучати довгострокові інвестиції на умовах, недоступних іншим галузям [12].

Варто відмітити, що в умовах воєнних викликів класичні ринкові механізми фінансування вимагають суттєвої корекції з огляду на надвисокі ризики, які приватний капітал не здатний приймати на себе. У цьому зв'язку наша позиція ґрунтується на тому, що програма пільгового кредитування «Доступні кредити 5-7-9%» у воєнний період переросла межі класичного інструменту підтримки, перетворившись на ключовий компенсаційний механізм фінансової нестабільності. По-суті, без державного субсидування відсоткової ставки більшість агропідприємств зіткнулися б із ситуацією фінансового дефолту через критичне падіння рентабельності виробництва. Водночас висока залежність сектору від однієї програми формує ризики для фінансової стійкості, особливо в умовах дефіциту бюджету.

Логічно припустити, що повоєнне відновлення вимагає впровадження інноваційних інструментів капіталізації, серед яких вагоме місце відводиться аграрним розпискам та грантовій підтримки [13]. По-суті, цифровізація аграрних розписок є вкрай важливою для залучення фінансування під заставу майбутнього врожаю в умовах, коли фізичні активи зруйновані або знаходяться у зонах ризику.

Окремої уваги заслуговує питання міжнародної фінансової допомоги. Авторська позиція полягає у необхідності переходу від моделі «гуманітарної підтримки» до моделі «інвестиційного відновлення». Обґрунтованим є думка, що залучення ресурсів таких інституцій як Світовий банк, ЄБРР чи ФАО, має бути націлене як на закупівлю насіння чи палива, так і на фінансування проєктів із глибокої переробки продукції [14]. Саме зміна вектору фінансування з сировинної моделі на переробну є ключовим запобіжником стратегічної фінансової міцності агросектору в повоєнний період. Нині системі бракує спільного страхування від багатьох ризиків за підтримки держави та закордонних партнерів.

Підсумовуючи, зазначимо, що система фінансового забезпечення у повоєнний період має базуватися на принципі тристороннього партнерства: держави (пільгове кредитування та гарантії), міжнародних донорів (інвестиційні гранти) та самих підприємств (модернізація та прозорість). Переконані, саме така інтегрована модель дозволить агропідприємствам не просто відновити втрачені потужності, а й вийти на новий рівень фінансово незалежних підприємств.

Річ у тім, що воєнна агресія спричинила виникнення якісно нових груп ризиків, які за своєю природою є екзогенними, системними та мають незворотні фінансові наслідки [15]. Логічно припустити, що пріоритетне місце в ієрархії небезпек посідають ризики прямого фізичного руйнування та знецінення активів. Дана група ризиків веде до миттєвої втрати виробничої спроможності суб'єкта господарювання.

Так, знищення матеріально-технічної бази призводить до різкої розбалансованості структури капіталу. Позиція автора базується на тому, що такі втрати не можуть бути класифіковані як звичайні операційні збитки; це деструкція фінансового потенціалу, яка робить неможливим відновлення ліквідності без суттєвих зовнішніх інвестиційних впливів чи державних рекапіталізаційних програм. До-речі, блокування морських торговельних шляхів та пошкодження внутрішньої залізничної та портової інфраструктури суттєву різницю в цінах на різних ринках. Природа цього ризику полягає у розмиванні фінансового результату підприємства через аномальне подорожчання логістики, яке досить часто поглинає весь прибуток. Відомим є твердження, що за таких обставин фінансова стійкість агропідприємства втрачає свій суверенітет, так як швидкість оборотності капіталу стає цілком залежною від пропускної здатності нових транспортних коридорів [16].

Окремого наукового осмислення потребують екологічно-територіальні ризики, пов'язані з мінуванням земель та забрудненням ґрунтів продуктами вибухів. Масове мінування полів де-факто позбавляє землю її вартості як капіталу [17]. По-суті, заміновані площі тимчасово втрачають свою ліквідність як заставний

інструмент, що автоматично знижує кредитний рейтинг агропідприємства та обмежує його доступ до зовнішнього фінансування.

Логічно констатувати, що в системі повоєнного розвитку управління ризиками має зміститися від пасивного страхування до активної побудови адаптивної фінансової структури.

Узагальнення виявлених деструктивних чинників та специфіки агросектору підтверджує необхідність трансформації підходів до управління капіталом. Новизна підходу полягає у встановленні чіткої взаємозалежності між характером деструктивного впливу воєнних факторів та адресними інструментами фінансового захисту (гранти, пільгове кредитування, страхування), що забезпечує перехід від стратегії пасивного виживання до моделі динамічної фінансової резильєнтності підприємства.

В умовах перманентної невизначеності дефініція «фінансова стійкість» втрачає свою вичерпність, що зумовлює необхідність її трансформації у більш гнучку концепцію – фінансову резильєнтність [18, 19]. На наш погляд, якщо класична стійкість націлена на підтримання стабільної структури капіталу в умовах прогнозованих ризиків, то резильєнтність відображає здатність фінансової системи підприємства не тільки поглинати екстремальні шоки, а й швидко регенеративно відновлюватися після їх завершення.

Можна припустити, що фінансова резильєнтність агросектору базується на трьох фундаментальних здатностях: абсорбційна здатність – змога підприємства мінімізувати негативний вплив шоку (наприклад, руйнування логістики) за рахунок сформованих внутрішніх резервів; адаптивна здатність – можливість оперативно змінювати джерела фінансування та структуру витрат у відповідь на нові виклики; трансформаційна здатність – найвищий рівень резильєнтності, що полягає у докорінній зміні фінансової моделі (перехід від експорту сировини до переробки) для досягнення вищого ступеня міцності.

Теоретичне обґрунтування трансформації фінансової стійкості агропідприємств у площину концепції резильєнтності вимагає формування адекватного інструментарію, спроможного забезпечити адаптивне відновлення галузі в умовах системної дестабілізації [20].

Ключовим елементом такої структури в умовах високої воєнної та економічної невизначеності виступає впровадження багатовекторної системи доступу до капіталу, де вагоме місце відводиться грантовим програмам, механізмам пільгового кредитування та компенсаційним інструментам [21].

Синергія бюджетного фінансування, пільгового позичкового капіталу та компенсаційних стимулів формує цілісну екосистему, яка перетворює теоретичний концепт резильєнтності на дієву стратегію довгострокової модернізації та адаптивного розвитку аграрної галузі в межах загальнонаціонального плану відновлення. У цьому контексті роль міжнародних інвестицій та фондів відновлення в системі капіталізації агробізнесу набуває виняткового значення, адже вони виступають як джерелом ліквідності, так і інструментом успішного відновлення галузі. У системі повоєнного розвитку роль міжнародних фінансових інституцій (таких як Світовий банк, ЄБРР, ЄІБ) та приватних інвестиційних фондів трансформується з суто кредитної на партнерську [22].

Залучення іноземного капіталу через механізми прямого інвестування або участі у статутному капіталі дає змогу агропідприємствам оновити виробничу базу, а також імплементувати передові стандарти корпоративного управління та екологічної відповідальності. На наше переконання, роль міжнародних фондів у системі капіталізації агробізнесу не повинна обмежуватися тільки прямою фінансовою допомогою. По-суті, прихід іноземного інвестора – це знак якості, який підтверджує, що ризики низькі, а проєкт перспективний. Такий підхід створює мультиплікативний ефект, коли за кожним долларом міжнародної допомоги слідує приватний капітал, що вкрай важливо для повноцінного відновлення капіталізації галузі. Крім того, стратегічне значення міжнародних інвестицій полягає у зміні парадигми розвитку – від сировинної моделі до створення доданої вартості. Фонди відновлення, висуваючи вимоги щодо технологічної модернізації та цифровізації як умов надання капіталу, де-факто мотивують перехід українського агробізнесу на рівень високотехнологічного виробництва.

Вважаємо, що міжнародний капітал стає підґрунтям для формування нової якості фінансової резильєнтності, де змога до відновлення забезпечується не тільки внутрішніми резервами чи державними субсидіями, а й інтегрованою вітчизняною агробізнесом у міжнародні фінансові ланцюги.

Для більш детального аналізу взаємодоповнюваності внутрішніх та зовнішніх ресурсів у процесі відновлення капіталізації галузі доцільно систематизувати їхні ключові характеристики (табл. 1).

Узагальнення даних табл. 1 демонструє комплементарну природу внутрішніх та зовнішніх джерел фінансування. Якщо державні інструменти виконують функцію первинної стабілізації (реактивна стійкість), то міжнародні інвестиції забезпечують стратегічну перебудову галузі (проактивна резильєнтність). Констатуємо, що синергія цих ресурсів є ключовою умовою для відновлення капіталізації агробізнесу в умовах системних воєнних ризиків.

В умовах пролонгованої безпекової невизначеності страхування перестає бути допоміжним інструментом і набуває статусу обов'язкового фундаменту, без якого функціонування ринку капіталу в аграрній галузі є неможливим. Міжнародний досвід свідчить, що саме державні та міжнародні гарантії страхування активів (зокрема через механізми MIGA або національні агенції типу ЕКА) виступають передумовою для притоку приватних інвестицій та масштабування кредитування [26, 27].

Таблиця 1. Порівняльна характеристика інструментів капіталізації та підтримки агробізнесу в системі повоєнного відновлення

Параметр порівняння	Державна підтримка (гранти, «5-7-9», компенсації)	Міжнародні інвестиції та фонди (ЄБРР, Світовий банк, IFU тощо)
Основна мета	Підтримка операційної ліквідності та виживання підприємств у критичний період	Стратегічна капіталізація, модернізація та вихід на міжнародні ринки
Вплив на капітал	Мінімізація боргового навантаження або зниження вартості обслуговування боргу	Збільшення власного капіталу або залучення довгострокового інвестиційного ресурсу
Ключовий ефект	Абсорбція шоків: здатність швидко відновити виробничий цикл та зберегти активи	Трансформація: імплементація ESG-стандартів, цифровізація та енергоефективність
Вимоги до бенефіціара	Реєстрація в ДАР, прозорість податкової звітності, відсутність зв'язків з агресором	Високий рівень корпоративного управління, міжнародний аудит, відповідність екологічним нормам
Роль у системі резильєнтності	Формування базової стійкості (змога системи «втриматися» після удару)	Забезпечення адаптивної міцності та конкурентоспроможності (змога до розвитку)

Джерело: складено автором за матеріалами [22-25]

У межах запропонованого підходу фінансової резильєнтності страхування воєнних ризиків виконує роль інструменту трансферу ризику, що дає змогу агропідприємствам стабілізувати грошові потоки навіть у разі прямого пошкодження активів або блокування виробничих процесів. Вважаємо, що модель страхування має поступово змінюватися від разових компенсацій за збитки до системного покриття, яке включає не тільки фізичне знищення майна, а й ризики переривання бізнесу та неможливості виконання експортних угод. Більше того, інтеграція страхових інструментів у державні програми (наприклад, як умова отримання кредиту «5-7-9» або гранту) допомагає створити замкнений цикл фінансового захисту, де ризики розподіляються між державою, міжнародними перестраховиками та прямо суб'єктами господарювання. Захист від ризиків – це лише фундамент, а справжній успіх принесе перехід на «зелені» технології та світові екостандарті. У цьому аспекті концепція фінансової резильєнтності агропідприємств набуває завершеності тільки за умови її відповідності вимогам "European Green Deal", що модифікує процес відбудови з простого відновлення активів у глибоку модернізацію за європейськими стандартами [28].

Майбутнє фермерів залежить від того, чи зможуть вони стати «зеленими» та впровадити безвідходне виробництво. Власне міркування щодо цього полягає в тому, що міжнародні фонди та банки (зокрема ЄІБ та ЄБРР) дедалі частіше застосовують критерії ESG (Environmental, Social, and Governance) як обов'язкову умову фінансування. Отже, повоєнна відбудова за принципом "Build Back Better" («відбудувати краще, ніж було») передбачає заміну застарілих енергоємних технологій на інноваційні рішення, що відповідають цілям кліматичної нейтральності [28, 29].

На нашу думку, стратегічна роль "European Green Deal" у системі фінансової резильєнтності полягає у зміні структури активів агробізнесу: від класичного землеробства до біоенергетики, органічного виробництва та регенеративного сільського господарства. Це допомагає диверсифікувати джерела доходів та мінімізувати ризики, пов'язані з майбутнім впровадженням механізму прикордонного вуглецевого коригування (СВАМ).

Логічно припустити, що екологічна трансформація стає не просто вимогою регулятора, а ключовим фактором інвестиційної привабливості та капіталізації українського агробізнесу, інтегруючи його в єдиний економічний простір Європейського Союзу. Водночас успішна імплементація екологічних стандартів та верифікація відповідності бізнес-процесів вимогам «зеленого» курсу вимагають як зміни виробничих парадигм, так й запровадження нових систем контролю та звітності. У цьому зв'язку цифровізація фінансового менеджменту стає базовим інструментом забезпечення прозорості, що дає змогу перевтілювати екологічні та експлуатаційні індикатори підприємства у прозорі для інвесторів фінансові дані.

Річ у тім, щ рівень довіри міжнародних донорів та приватних інвесторів прямо корелює із якістю цифрової екосистеми агропідприємства, яка допомагає в режимі реального часу відстежувати рух грошових потоків та цільове використання ресурсів. Власне міркування щодо ролі цифровізації полягає в тому, що вона виступає інструментом нівелювання інформаційної асиметрії між агробізнесом та фінансовими інституціями. Впровадження інтегрованих систем управління (ERP), блокчейн-технологій для простежуваності ланцюгів постачання та використання супутникового моніторингу посівів створює «цифровий двійник» бізнесу, який є прозорим та прогнозованим для іноземного інвестора. На наш погляд, саме цифрова прозорість дозволяє агропідприємствам знижувати премію за ризик, що, у свою чергу, відкриває доступ до пільгового фінансування та механізмів страхування. По-суті, цифровізація фінансового менеджменту стає сполучною ланкою концепції резильєнтності, забезпечуючи перехід від закритої моделі управління до відкритої інвестиційної платформи, інтегрованої в глобальний цифровий простір. Синтез розглянутих інструментів – від державної підтримки та міжнародних інвестицій до механізмів страхування й цифровізації – дозволяє сформувати цілісну архітектуру відновлення галузі.

З огляду зазначеного, нами пропонується модель фінансової стійкості в умовах "Green Recovery" та євроінтеграції (рис. 1), яка візуалізує ієрархічний зв'язок між інституційним фундаментом резильєнтності та стратегічними цілями екологічної трансформації підприємства.

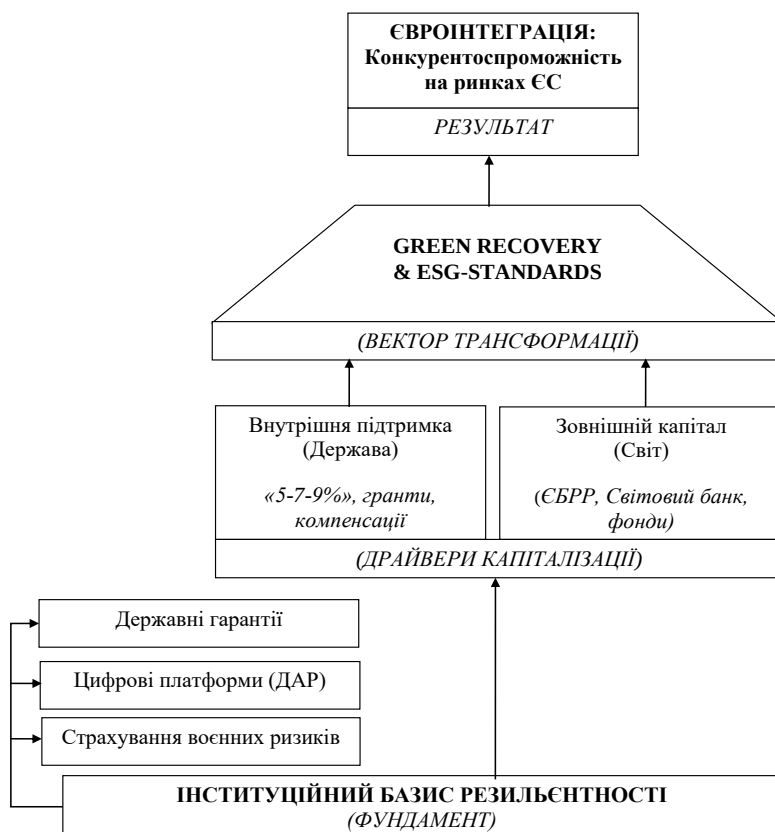

Рисунок 1. Модель фінансової стійкості агропідприємств в умовах "Green Recovery" та євроінтеграції
Джерело: власна розробка автора

Представлена модель (рис. 1) відображає перехід від лінійної фінансової стабілізації до багаторівневої системи адаптивної резильєнтності. Її ключова особливість полягає у синергії внутрішніх державних стимулів та зовнішнього інвестиційного капіталу, де цифровізація виступає гарантом прозорості, а страхування воєнних ризиків – захисним контуром системи. Вертикальна ієрархія моделі доводить, що капіталізація агробізнесу в сучасних умовах є неможливою без дотримання стандартів Green Recovery, які є перепусткою до єдиного економічного простору ЄС.

Логічним результатом представлених підходів є формування положень наукової новизни, що ґрунтуються на переосмисленні концепції відновлення галузі через призму адаптивної резильєнтності та екологічної модернізації. Наукова новизна полягає в інтеграції механізмів страхування воєнних ризиків та цифрового фінансового менеджменту як базових передумов капіталізації галузі. Це дозволило обґрунтувати трансформацію фінансової стійкості у площину резильєнтності, де екологічна відповідність стандартам European Green Deal розглядається не як обмеження, а як стратегічний інструмент зниження вартості залученого капіталу та забезпечення інвестиційної привабливості підприємства в процесі євроінтеграції.

Сформована авторська модель та обґрунтовані концептуальні засади фінансової стійкості (резильєнтності) створюють необхідне підґрунтя для переходу від теоретичного аналізу до прикладного інструментарію реалізації стратегії відбудови. У цьому контексті виняткової уваги набувають стратегічні напрями зміцнення фінансового потенціалу агропідприємств, що в системі повоєнного розвитку мають забезпечити трансформацію залучених ресурсів у реальне зростання капіталізації та довгострокову конкурентоспроможність галузі.

У системі повоєнного відновлення агропромислового комплексу вагоме значення має зміна управлінської парадигми – перехід від моделі «виживання» до моделі «стійкого зростання». Модель «виживання» націлена на максимальне заощадження, тоді як модель «стійкого зростання» – на максимізацію вартості. Це вимагає від агропідприємства відмови від ролі «отримувача допомоги» на користь ролі «об'єкта інвестування». В умовах воєнного стану модель «виживання» виступає виправданою стратегічною реакцією, націленою на збереження ліквідності, утримання кадрового потенціалу та мінімізацію прямих збитків. Втім для формування довгострокової фінансової резильєнтності така

стратегія є вичерпною, так як вона орієнтована на консервацію активів та пасивну адаптацію, що в довгостроковій перспективі веде до технологічного відставання та зниження капіталізації [30].

На наш погляд, перехід до моделі стійкого зростання передбачає суттєву трансформацію фінансової поведінки агропідприємств: від короткострокового планування до стратегічного інвестування в активи з високою доданою вартістю. Власне міркування щодо цього процесу полягає в тому, що стійкість у поствоєнний період неможлива без капіталізації технологічних інновацій та переходу від сировинної експортної орієнтації до глибокої вертикальної переробки. Вказане дає змогу підприємству генерувати стабільний грошовий потік, а також формувати внутрішні фінансові резерви, які виступають «подушкою безпеки» проти майбутніх ринкових та безпекових шоків. При цьому модель зростання має ґрунтуватися на принципах самофінансування, де державна підтримка виконує роль тільки початкового поштовху, а не постійного дотаційного ресурсу.

Зважаючи на зазначене, ключовим індикатором успішності такого переходу, на наше переконання, є зміна структури пасивів: від пошуку екстреної ліквідності до залучення довгострокового інвестиційного капіталу для реалізації проєктів «Green Recovery». Стійке зростання вимагає від агробізнесу високого рівня фінансової інклюзії – змоги результативно взаємодіяти з міжнародними фінансовими ринками та інструментами ризикового капіталу. У такій системі координат фінансова стійкість перестає бути пасивним захистом і перетворюється на динамічну змогу до розширеного відтворення капіталу [28].

По-суті, перехід до стійкого зростання стає підґрунтям для інтеграції вітчизняного агробізнесу в глобальні ланцюги створення вартості на засадах інноваційної конкурентоспроможності та екологічної відповідальності, що повністю відповідає напрямку євроінтеграції [30].

Завершальним етапом формування концептуальних засад фінансової стійкості є розробка належного інструментарію моніторингу, який у системі повоєнного розвитку має модернізуватися з інструменту відображення минулих подій у засіб стратегічного прогнозування. В умовах високої невизначеності доцільно використовувати багаторівневу систему індикаторів, яка допомагає оцінювати фінансовий стан підприємства через призму його адаптивних здатностей. Обґрунтовуючи склад цієї системи, акцентуємо увагу на таких групах індикаторів:

По-перше, ідеться про показники фінансового відновлення, які пропонується вважати базисом моніторингу резильєнтності. Ключовим тут є період фінансової реабілітації – часовий інтервал, необхідний для відновлення позитивного операційного грошового потоку після воєнного шоку. Даний індикатор найбільш точно відображає життєздатність бізнесу, ніж класичні статичні коефіцієнти ліквідності, бо він демонструє динамічну швидкість повернення системи до стану функціональної норми.

По-друге, індикатори маневреності та структурної гнучкості капіталу. В умовах розриву логістичних ланцюгів виняткову цінність має коефіцієнт адаптивності оборотних коштів, що відображає змогу підприємства миттєво переспрямовувати фінансові ресурси між різними виробничими програмами. Переконані, що висока частка власних оборотних коштів у поєднанні з лімітами на екстрене фінансування формує необхідний «запас міцності», який дає змогу мінімізувати шоки без втрати стратегічної стійкості.

По-третє, індикатори інвестиційної ємності та грантової активності. Наш підхід базується на тому, що в системі повоєнного розвитку стійкість прямо корелює із часткою незворотного зовнішнього капіталу в загальній структурі інвестицій. Логічно припустити, що здатність агропідприємства залучати міжнародні гранти та пільгові ресурси є індикатором його прозорості та відповідності вимогам євроінтеграційного розвитку, що суттєво зміцнює його фінансовий потенціал у довгостроковій перспективі.

По-четверте, індикатори результативності використання біологічного та земельного капіталу. На наше переконання, моніторинг має враховувати специфіку агросектору через індекс капіталізації біологічних активів. Позитивна динаміка самовідтворення живих активів є природним фінансовим демпфером, який підсилює загальну резильєнтність підприємства, у тому числі при обмеженому доступі до зовнішніх ринків капіталу.

В світлі окресленого, відмітимо, що впровадження запропонованих індикаторів допоможе перейти до моделі превентивного управління. Інтегрований моніторинг цих індикаторів забезпечить менеджмент агропідприємств дієвим механізмом підтримки фінансової міцності, що є ключовою умовою їхньої успішної інтеграції в систему повоєнного економічного відновлення України.

З огляду на необхідність заміни парадигми «фінансової стійкості» більш гнучкою концепцією «фінансової резильєнтності», пропонується відповідна концептуальна модель, спроможна відобразити динаміку регенераційних процесів. Логіко-структурна побудова такої структури наведена на рис. 2, де в основі фінансової міцності лежить тривірневий цикл (абсорбція – адаптація – трансформація), що дозволяє агропідприємству не лише протистояти шокам, а й використовувати їх як імпульс для якісного оновлення в повоєнний період.

Запропонована структура (рис. 2) демонструє авторську концепцію переходу від статичного виживання до моделі динамічної регенерації капіталу. Представлена модель працює як інтегрована система, де ядро резильєнтності (цикл «абсорбція – адаптація – трансформація») є головним фільтром нейтралізації воєнних шоків. Логіка побудови моделі базується на трьох фундаментальних взаємозв'язках: 1) ресурсний імпульс: спрямування напряму від галузевих детермінант до сектора 1 (абсорбція) обґрунтовує роль біологічних активів та земельного капіталу як первинних внутрішніх демпферів стійкості; 2) управлінський контур: пунктирна лінія зворотного зв'язку від інструментів моніторингу до сектора 2

(адаптація) відображає спроможність системи до саморегуляції та оперативного залучення зовнішніх інструментів підтримки; 3) стратегічна спрямованість: проходження через стадію трансформації (сектор 3) вказує на якісне оновлення фінансової моделі, що забезпечує досягнення цільового орієнтиру – сталого розвитку та євроінтеграційної конкурентоспроможності.

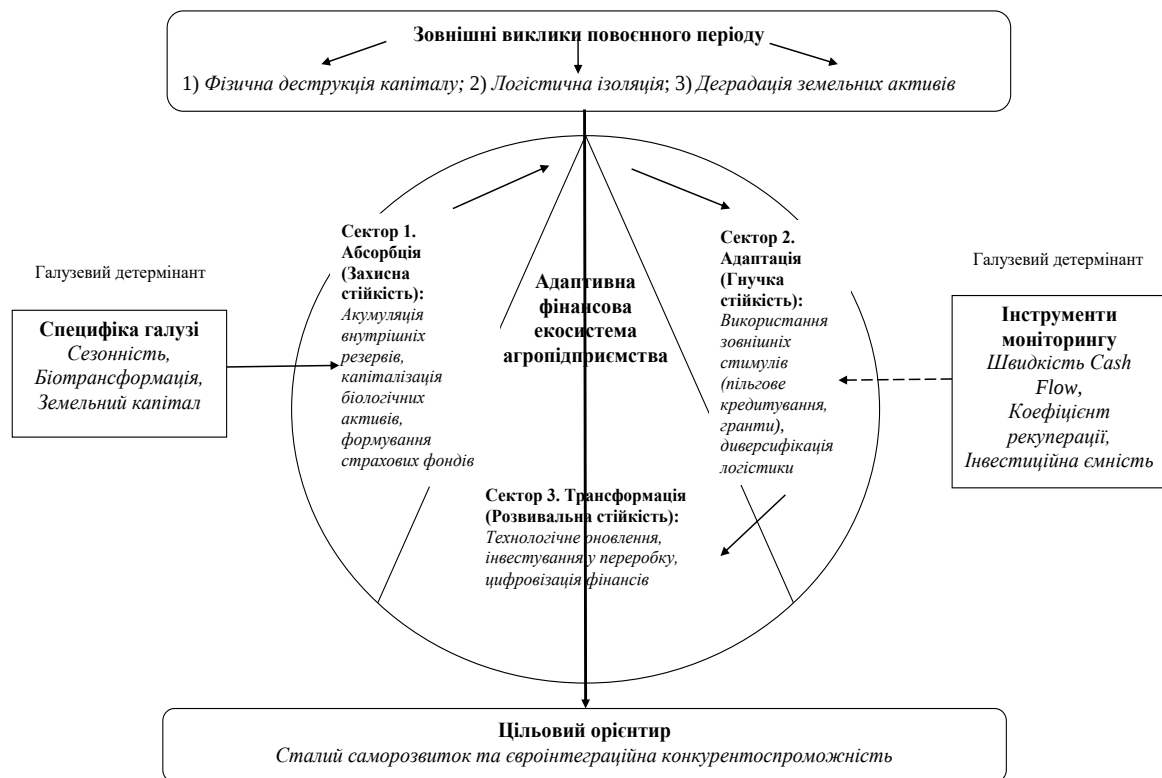

Рисунок 2. Структура формування фінансової резильєнтності агропідприємств у системі повоєнного розвитку
Джерело: власна розробка автора

Таким чином, представлена модель доводить, що фінансова стійкість у повоєнний період є не станом рівноваги, а безперервним процесом адаптивного відтворення фінансового потенціалу агропідприємства.

Синтез представлених теоретичних положень та розробленої моделі дозволив сформулювати авторське бачення якісного оновлення фінансової структури галузі. Наукова новизна одержаних результатів полягає у розробленій структурі формування фінансової резильєнтності агропідприємств, яка базується на трирівневому циклі «абсорбція – адаптація – трансформація». Її сутнісна характеристика полягає у поєднанні галузевих детермінант (біотрансформації та земельного капіталу) із механізмами превентивного моніторингу через контур зворотного зв'язку. Вказане дає змогу забезпечити перехід до моделі безперервного оновлення фінансового потенціалу суб'єктів аграрного господарювання в умовах повоєнної невизначеності.

Ефективне впровадження рівнів розробленої структури потребує належного ресурсного забезпечення, що веде до докорінної зміни моделі капіталу. У зв'язку з цим, порівняльна характеристика довоєнних та прогнозних інструментів фінансового забезпечення в розрізі блоків резильєнтності показана в табл. 2.

Таблиця 2. Порівняльна матриця трансформації джерел фінансового забезпечення агропідприємств у системі рівнів фінансової резильєнтності

Категорія джерел фінансування	Довоєнна модель (традиційна)	Повоєнна модель (прогнозна / резильєнтна)	Рівень структури (функціональна роль)	Авторська оцінка стратегічного значення
1	2	3	4	5
Власний та біологічний капітал	Формувався за рахунок операційного прибутку; біоактиви розглядалися як засіб виробництва	Регенерується через капіталізацію біотрансформації та створення внутрішніх фондів самострахування	Блок АБСОРБЦІЇ (первинний захист)	Посилення ролі біологічного потенціалу як автономного демпфера для поглинання шоків

Продовження таблиці 2

1	2	3	4	5
Запозичений капітал (кредити)	Переважаю комерційне кредитування з жорсткими вимогами до твердої застави	Пільгове фінансування («5-7-9») під державні гарантії та заставу майбутнього врожаю	Блок АДАПТАЦІЇ (гнучкість)	Зниження вартості капіталу та розширення доступу до ліквідності в умовах нестачі активів
Міжнародне та грантове фінансування	Епізодичне залучення кредитних ліній від міжнародних інституцій (EBRD, EIB)	Масштабні безповоротні гранти, фонди відновлення та «зелені» інвестиційні лінії	Блок ТРАНСФОРМАЦІЇ (якісний розвиток)	Забезпечення технологічного стрибка та переходу до переробної моделі з високою доданою вартістю
Земельний та інвестиційний капітал	Земля як об'єкт оренди; низька капіталізація прав власності	Активна капіталізація земельних активів; використання прав власності як високоліквідної застави	Блок АБСОРБЦІЇ / АДАПТАЦІЇ	Перетворення землі на стратегічний «антиінфляційний якір» та надійний фінансовий актив
Цифрові та альтернативні інструменти	Обмежене використання класичних аграрних розписок	Токенізація активів, цифрові аграрні розписки, залучення фінансування через AgTech-платформи	Блок АДАПТАЦІЇ / ТРАНСФОРМАЦІЇ	Диджиталізація фінансових відносин як інструмент прозорості та швидкості оборотності капіталу
Спеціалізоване страхування	Страхування виключно природно-кліматичних ризиків	Багаторівневе страхування воєнних та інвестиційних ризиків (через механізми MIGA та DFC).	Блок АБСОРБЦІЇ (захист базису)	Створення системи гарантій для залучення іноземного капіталу в дестабілізовані регіони

Джерело: власна розробка автора

Представлена матриця (табл. 2) дає змогу здійснити всебічний синтез ресурсного та функціонального аспектів фінансової стійкості. Ключова наукова цінність такого порівняння полягає у прив'язці джерел фінансування до розробленої нами структури резильентності. Річ у тім, що повоєнна модель фінансування істотно змінює ієрархію джерел. По-суті, якщо довоєнна система була націлена на підтримку поточного стану, то прогнозна модель фокусується на функціональній спроможності системи. Вважаємо, що в межах рівня абсорбції вкрай важливим стає переосмислення біологічного та земельного капіталу як незалежних джерел внутрішньої міцності. На рівні адаптації пріоритет зміщується у бік цифрових інструментів та пільгового кредитування, що забезпечують мобільність фінансових ресурсів. На рівні трансформації визначальним фактором стає грантове фінансування, яке нами розглядається не як соціальна допомога, а передусім як «стартовий капітал» для якісної модернізації галузі.

Авторський підхід до трансформації джерел фінансування створює необхідний синергійний ефект. Саме така узгодженість ресурсного наповнення із функціональними блоками архітектури (абсорбція – адаптація – трансформація) дозволить агропідприємствам сформувати стійкий захист до воєнних викликів та забезпечити стратегічний розвиток у повоєнний період.

Висновки та перспективи подальших досліджень

Обґрунтовано необхідність зміни наукової парадигми від статичної «фінансової стійкості» до динамічної «фінансової резильентності», яка базується на тривіальному циклі (абсорбція воєнних шоків, адаптація фінансової моделі та якісна трансформація), що дозволяє агропідприємствам як зберігати ліквідність, так і регенеративно відновлюватися в умовах невизначеності.

Розроблено авторську модель фінансової резильентності, в основі якої лежить синергія внутрішніх (державні пільгові програми) та зовнішніх (інвестиційні фонди Світового банку, ЄБРР) ресурсів, де цифровізація менеджменту виступає гарантом прозорості, а страхування воєнних ризиків – базовим захисним контуром для залучення капіталу.

Визначено, що ключовим фактором євроінтеграції та інвестиційної привабливості галузі є відповідність стандартам "European Green Deal" та ESG, що перетворює екологічну модернізацію ("Green Recovery") з додаткового обмеження на стратегічний інструмент підвищення капіталізації та конкурентоспроможності українського агробізнесу на ринках ЄС.

Доведено стратегічну роль цифровізації фінансового менеджменту як інструменту нівелювання інформаційної асиметрії між агробізнесом та інвесторами. Впровадження цифрових аграрних розписок та систем моніторингу посівів дозволяє створити «цифровий двійник» бізнесу, що знижує премію за ризик та відкриває доступ до пільгового міжнародного капіталу навіть за відсутності твердої застави.

Встановлено, що успішне повоєнне відновлення вимагає переходу від моделі «виживання» до стратегії «стійкого зростання», де державна підтримка виконує роль лише початкового імпульсу. Основним індикатором успішності такої трансформації є зміна структури капіталу: від пошуку екстреної ліквідності до залучення довгострокових інвестицій у проекти з глибокою переробкою продукції та високою доданою вартістю.

Наукова цінність статті полягає у переосмисленні парадигми фінансової стійкості та її трансформації в концепцію «резильєнтності», що дало змогу інтегрувати галузеві детермінанти агробізнесу (біотрансформацію та земельний капітал) у багаторівневий цикл «абсорбція – адаптація – трансформація» як основу для виживання та розвитку в умовах воєнних шоків.

Перспективи подальших досліджень зосереджені на розробці прикладного інструментарію оцінки швидкості рекуперації (відновлення) грошових потоків агропідприємств та деталізації механізмів токенизації активів як інструменту залучення інвестицій у дестабілізовані регіони.

Abstract

The relevance of the article is driven by the need for a fundamental revision of financial support strategies for the agricultural sector and a transition from the traditional "passive survival" model to the concept of dynamic "financial resilience" for adaptive recovery and capitalization of the industry amidst war-induced shocks and European integration requirements. The purpose of the article is to substantiate the conceptual foundations for forming an agricultural financial support system based on resilience principles and to develop a model for the adaptive development of enterprises during post-war recovery and European integration. The study utilizes a systematic approach, conceptual modeling, comparative analysis, and other scientific methods. The scientific novelty of the research lies in the development of a comprehensive framework for the agricultural sector's financial resilience, based on a paradigm shift from static "stability" to dynamic "resilience" implemented through a multi-level "absorption – adaptation – transformation" cycle.

The article integrates industry-specific determinants (asset biotransformation and land capital specifics) into a system of internal resilience buffers, where the self-reproduction capacity of living assets and the development of the land market are identified as core resources for absorbing exogenous shocks. A comparative matrix of financing source transformation has been developed, proving the necessity of synergy between domestic state programs and the large-scale involvement of external capital from international institutions (World Bank, EBRD, EIB) to transition toward a high-value-added model. The study proves the key role of digital financial management as a tool for overcoming information asymmetry, which significantly reduces the risk premium for foreign investors. The institutional framework for war risk insurance is substantiated as an essential foundation that ensures cash flow stability and serves as a security guarantee for private investment capital. It is established that compliance with "European Green Deal" standards and ESG criteria acts as a strategic capitalization driver, ensuring the long-term competitiveness of Ukrainian agribusiness in EU markets. Prospects for further research are focused on calculating the recovery speed of cash flows and implementing asset tokenization to attract new investments.

References:

1. Sak, T. V., & Shepeliuk, N. P. (2023). Diagnostics of enterprise financial stability: Methodology and practice of application. *Economic Journal of Odessa Polytechnic University*, 4(26), 37–44. <https://doi.org/10.15276/EJ.04.2023.5>
2. Poddierohin, A. M., & Kornyluk, A. V. (2014). *Financing innovative development of Ukraine's food industry*. Kyiv: KNEU.
3. Tereshchenko, O. O. (Ed.). (2017). *Innovative development of corporate finance: Trends and prospects*. Kyiv: KNEU.
4. Dovbnia, S. B., & Razhanaiieva, T. M. (2020). Methodological foundations for assessing enterprise financial stability considering the influence of external environmental factors. *Business Navigator*, 3(59), 89–94.
5. Andriichuk, V. H. (2013). *Economics of agro-industrial enterprises*. Kyiv: KNEU.
6. Demian, Ya. Yu. (2017). *Agrarian sector of Zakarpattia: Investment support for sustainable development*. Mukachevo: Mukachevo State University.
7. Malik, M.Y., Shpykuliak, O.H., & Luzan, O.Yu. (2013). Institutions and institutionalization in the development of integration processes in the agrarian sector. *Economics of Agro-Industrial Complex*, 4, 86–93.
8. Altman, E. I. (1968). Financial ratios, discriminant analysis and the prediction of corporate bankruptcy. *The Journal of Finance*, 23(4), 589–609. <https://doi.org/10.1111/j.1540-6261.1968.tb00843.x>
9. Van Horne, J. C., & Wachowicz, J. M. (2008). *Fundamentals of financial management* (13th ed.). Prentice Hall. <http://ijevanlib.ysu.am/wp-content/uploads/2018/01/fundamentals-of-financial-management-Van-horne.pdf>

10. Oliinyk, O. O. (2019). Financial strategy of an agricultural enterprise: Theoretical aspects of development and modeling. *Investments: Practice and Experience*, 11, 26–31. <https://doi.org/10.32702/2306-6814.2019.11.26>
11. Maslennikov, Ye. I. (2017). Formation of the mechanism for managing the financial stability of a trading enterprise. *Market Economy: Modern Theory and Practice of Management*, 16(2), 53–69. http://nbuv.gov.ua/UJRN/rectpu_2017_16_2_6
12. Blahun, I., & Hrynevych, L. (2023). Increasing the competitiveness of agricultural enterprises under the transformation of land relations in Ukraine. *Economy and Society*, 47. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-47-31>
13. Vdovenko, L. (2022). Instruments of state financial support for the agricultural sector under martial law. *Economy and Society*, 44. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-44-82>
14. World Bank. (2023). Ukraine – Rapid damage and needs assessment (RDNA2): February 2022 – February 2023. <https://worldbank.org>
15. Danylenko, A. I., & Yershova, H. V. (2023). Post-war economic recovery: Main influencing factors and international experience for Ukraine. *Finance of Ukraine*, 6, 10–33. <https://doi.org/10.33763/finukr2023.06.010>
16. Khaustova, V. Ye. (Ed.). (2023). Post-war recovery of Ukraine's economy: Problems and directions for solutions. Kharkiv: FOP Liburkina L. M.
17. Tkachenko, S. (2024). Post-war recovery of Ukraine's economy: Problems, risks and ways forward. *Economic Horizons*, 2–3(28), 4–13. [https://doi.org/10.31499/2616-5236.2\(28\).2024.300402](https://doi.org/10.31499/2616-5236.2(28).2024.300402)
18. Amosha, O. I., Cherevatskyi, D. Yu., & Bash, V. O. (2023). On the resilience of market entities: The case of mining enterprises. *Economy of Industry*, 4(104), 5–21. <https://nasplib.isoftware.kiev.ua/handle/123456789/196427>
19. Voloshyna, O. (2023). Resilience of social systems in crisis conditions. *Bulletin of the National University of Defence of Ukraine*, 4(74), 39–45. <https://doi.org/10.33099/2617-6858-2023-74-4-39-45>
20. Hrebeshkova, O. M., & Kondratiuk, K. M. (2023). Social entrepreneurship in ensuring the resilience of Ukraine's economy. *Strategy of Economic Development of Ukraine*, 53, 5–18.
21. Lihonenko, L. O., & Andriichuk, V. A. (2023). Resilience in the economic context: Analysis of global trends and prospects for scientific research. *Strategy of Economic Development of Ukraine*, 52, 16–37. <https://doi.org/10.33111/sedu.2023.52.016.037>
22. World Bank. (2025, January 31). World Bank Group support to Ukraine. <https://thedocs.worldbank.org/en/doc/343066070fa8afd1b950c650fdeb9c7c-0080012025/original/WBG-Support-Ukraine.pdf>
23. Cabinet of Ministers of Ukraine. (2020). On the provision of state financial support: Resolution No. 28 of January 24, 2020. <https://rada.gov.ua>
24. European Commission. (2024, June). Ukraine investment framework. <https://europa.eu>
25. Schuman, I. (2024). Disclosable restructuring paper – Ukraine Agriculture Recovery Inclusive Support Emergency (ARISE) project – P180732. World Bank Group. <http://documents.worldbank.org/curated/en/099070825102542741>
26. Multilateral Investment Guarantee Agency. (n.d.). MIGA's Ukraine response. <https://miga.org>
27. Export Credit Agency. (2026). Insurance of direct investments in Ukraine. <https://eca.gov.ua>
28. Resource & Analysis Center "Society and Environment". (2024, September). European Green Deal: Impact on Ukraine's energy, climate and environment policies and legislation [Policy brief]. <https://rac.org.ua/wp-content/uploads/2024/11/racse-policy-brief-european-green-deal-september-2024-eng.pdf>
29. European Investment Bank. (2026, February 19). EIB Group provided a record €1.5 billion for Ukraine in 2025. <https://www.eib.org/en/press/all/2026-074-eib-group-provided-a-record-eur1-5-billion-for-ukraine-in-2025>
30. Khaustova, V. Ye., Reshetniak, O. I., & Zinchenko, V. A. (2023). Institutions and institutional resilience: Essence and role in the post-war reconstruction of Ukraine's economy. *Business Inform*, 11, 77–92.

Посилання на статтю:

Засць О.О. Концептуальні засади формування системи фінансового забезпечення агросектору на засадах резильєнтності та євроінтеграції / О.О. Засць // *Економічний журнал Одеського політехнічного університету*. – 2026. – № 2 (36). – С. 59-69. – Режим доступу: <https://ejop.economics.net.ua/ejopu/2026/No2/59.pdf>. <https://doi.org/10.15276/EJ.02.2026.7>. <https://zenodo.org/records/20680033>.

Reference a Journal Article:

Zaiets O.O. Conceptual Foundations for Shaping the Agricultural Sector's Financial Support System Based on Resilience and European Integration / O.O. Zaiets // *Economic journal Odessa polytechnic university*. – 2026. – № 2 (36). – P. 59-69. – Retrieved from: <https://ejop.economics.net.ua/ejopu/2026/No2/59.pdf>. <https://doi.org/10.15276/EJ.02.2026.7>. <https://zenodo.org/records/20680033>.

This is an open access journal and all published articles are licensed under the terms of the Creative Commons Attribution License (CC BY 4.0)